

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ 1^{ου} ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

1. Δίνονται οι συναρτήσεις f, g με πεδίο ορισμού το $\mathbb{R}$, για τις οποίες ισχύει η σχέση:

$$f(g(x)) = 3x - 4, \text{ για κάθε } x \in \mathbb{R}.$$

α. Να δείξετε ότι η συνάρτηση g είναι αντιστρέψιμη.

β. Να δείξετε ότι η f έχει σύνολο τιμών όλο το $\mathbb{R}$.

γ. Αν γνωρίζετε ότι η f είναι γνήσια αύξουσα, να λύσετε την ανίσωση: $g(\ln x) < g(-x + 1)$

δ. Αν η $g(x)$ έχει σύνολο τιμών το $\mathbb{R}$, να αποδείξετε ότι και η f είναι 1-1. (Μη θεωρήσετε δεδομένη τη μονοτονία της f από το γ ερώτημα).

2. Δίνεται η συνάρτηση $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ για την οποία ισχύει η σχέση: $(f \circ f)(x) = f(x) + 3 - x, x \in \mathbb{R}$

α. Να αποδείξετε ότι η f είναι 1-1 και να βρείτε το $f(3)$.

β. Να αποδείξετε ότι η f δεν μπορεί να είναι γνήσια φθίνουσα.

γ. Να λύσετε την εξίσωση: $f(6 - f(|x - 2| - 1)) = 3$

δ. Να αποδείξετε ότι: $f(x) + f^{-1}(x) = x + 3$

3. Δίνεται η συνάρτηση με τύπο: $f(x) = x^3 + ax + 4$, όπου η γραφική παράσταση της $f \circ f$ τέμνει τον yy' στο σημείο με τεταγμένη 80.

α. Να αποδείξετε ότι $a=3$.

β. Να αποδείξετε ότι η f είναι αντιστρέψιμη και να βρείτε τα σημεία τομής της με τους άξονες.

γ. Να λύσετε την εξίσωση: $f(f(9 - x^2) + x - 2) - f(x + 2) = 0$

δ. Να λύσετε την ανίσωση: $f(f(|x| - 1) - 18) < f^{-1}(80)$

4. Δίνονται οι συναρτήσεις με τύπους: $f(x) = e^x + \frac{1 - e^x}{e^x}, x \in \mathbb{R}$ και $g(x) = 5\sin x - 4, x \in [0, \pi]$

α. Να αποδείξετε ότι η $f(x)$ έχει ελάχιστη τιμή το 1.

β. Να βρείτε τη μονοτονία της $g(x)$ και να λύσετε την εξίσωση $g(x)=1$.

γ. Να λύσετε την εξίσωση: $\frac{e^x + e^{-x} + 3}{5} = \sin x$

δ. Να λύσετε την εξίσωση: $e^{|x|-1} + e^{1-|x|} = 2$

5. Δίνεται η γνήσιως μονότονη συνάρτηση f για την οποία γνωρίζουμε ότι:

$$e^{f(1)} + 2f(1) - 1 = 0 \text{ και } \ln(f(2)) + 3f(2) - 3 = 0.$$

α. Να υπολογίσετε τα $f(1)$ και $f(2)$.

β. Να βρείτε τη μονοτονία της συνάρτησης $f(x)$.

γ. Να λύσετε την ανίσωση: $f(\ln x + x) < 0$

6. Δίνεται η συνάρτηση με τύπο: $g(x) = x - 4\sqrt{x} + 4, x \in [0, 4]$

α. Να βρείτε την $(g \circ g)(x)$.

β. Να βρείτε την συνάρτηση f για την οποία ισχύει η σχέση: $(g \circ f)(x) = 2x - 1$

γ. Αν για μια συνάρτηση $h(x)$ ισχύει ότι $(g \circ h)(x) = x$, μπορούμε να πούμε ότι $h(x)=g(x)$;

7. Δίνεται συνάρτηση f ορισμένη στο $\mathbb{R}$, για την οποία γνωρίζουμε ότι: $(f \circ f)(x) = x - 2, \quad x \in \mathbb{R}$.

α) Να δείξετε ότι η f είναι 1-1 και έχει σύνολο τιμών το $\mathbb{R}$.

β) Να αποδείξετε ότι: $f^{-1}(x) = f(x) + 2$

γ) Να δείξετε ότι η γραφική παράσταση της f δεν τέμνει την ευθεία $y=x$.

δ) Αν η f είναι γνήσια αύξουσα, να δείξετε ότι η γραφική της παράσταση βρίσκεται κάτω από την ευθεία $y=x$.

8. Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = x^2 - 2x, \quad x \in [1, +\infty)$.

α) Να αποδείξετε ότι η f είναι 1-1 και να βρείτε το σύνολο τιμών της. Έχει ακρότατο;

β) Να βρείτε την f^{-1} και να κατασκευάσετε στο ίδιο σχήμα τις γραφικές παραστάσεις των f, f^{-1} .

γ) Να λύσετε την εξίσωση: $x^2 - 2x - \sqrt{x+1} = 1$

9. Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = x^3 - 6, \quad x \in \mathbb{R}$.

α) Να βρείτε την αντίστροφή της.

β) Να λύσετε την εξίσωση: $x^3 - \sqrt[3]{x+6} = 6, \quad x \in \mathbb{R}$.

γ) να λύσετε την ανίσωση: $f(|x| - 15) < -33$

10. Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = \frac{e^x}{e^x - 2}, \quad x \in \mathbb{R} - \{2\}$

α) Να δείξετε ότι η f είναι 1-1 και να βρείτε την αντίστροφή της.

β) Να βρείτε - αν υπάρχουν - τα σημεία τομής της f^{-1} με τους άξονες.

γ) Να λυθεί η εξίσωση: $f^{-1}\left(\frac{6-2e}{e-2} + f(\ln x)\right) = 1$

11. Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = \frac{3x-2}{x-3}, \quad x \in \mathbb{R} - \{3\}$

α) Να βρείτε την αντίστροφή της.

β) Να λύσετε την ανίσωση: $(f \circ f)^2(\ln x) - (f \circ f)(\ln x) - 2 < 0$

γ) Να βρείτε συνάρτηση g τέτοια ώστε: $f(g(x)) = x + 2$

12. Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = \frac{2}{x} - e^{x-1} - 1, \quad x \in (0, +\infty)$

α) Να βρείτε τη μονοτονία της f και να λύσετε την εξίσωση $f(x)=0$.

β) Να βρείτε το $f^{-1}(-e)$, καθώς και τη μονοτονία της f^{-1} .

γ) Να λύσετε την εξίσωση: $f^{-1}(x) = x + 1$

δ) Να λύσετε την εξίσωση: $\frac{\sqrt{1+3x^2} - \sqrt{x^2+4}}{(1+\sqrt{1+3x^2}) \cdot (1+\sqrt{x^2+4})} = \frac{e^{\sqrt{x^2+4}} - e^{\sqrt{1+3x^2}}}{2}$

13. Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = x + e^{x-2} - 3, \quad x \in \mathbb{R}$.

α) Να δείξετε ότι η f είναι γνήσια αύξουσα και να βρείτε το $f^{-1}(0)$.

β) Να λύσετε την εξίσωση $f^{-1}(x) = 1$.

γ) Να λύσετε την ανίσωση: $f^{-1}(\ln 2x) < 2$

δ) Να λυθεί η εξίσωση: $f(1 + f^{-1}(x - 2)) = 0$

ε) Να λυθεί η εξίσωση: $|x|^{-x^2} = e^{x^2-2} - e^{|x|} - 2$

14. Δίνονται οι συναρτήσεις: $f(x) = \ln\left(\frac{1-x}{1+x}\right)$, $g(x) = \frac{1-e^x}{1+e^x}$

α) Να ελέγξετε αν $(f \circ g)(x) = (g \circ f)(x)$

β) Να βρείτε το πεδίο ορισμού της συνάρτησης $h(x) = (g \circ f)(\ln x)$ στη συνέχεια να λύσετε την εξίσωση $h(\ln x) + h(x) - 1 = 0$.

γ) Να βρείτε συνάρτηση $t(x)$ τέτοια ώστε: $f(t(x)) = g(f(\ln x))$

15. Να επινοήσετε κατάλληλες συναρτήσεις, να τις μελετήσετε ως προς την μονοτονία και με τη βοήθειά τους να λύσετε τις παρακάτω ανισώσεις:

α) $(2x^2 + 3)^3 - 3(x^2 + x + 5) < (x^2 + x + 5)^3 - 3(2x^2 + 3)$

β) $e^{x^2} + \ln(x^2 + 2) < e^{\sqrt{x}} + \ln(\sqrt{x} + 2)$

16. α) Να λυθεί η ανίσωση: $(2x - 1)^2 < \ln\left(\frac{1 + e^{4x}}{1 + e^{4x^2}}\right) + 1$

β) Αν γνωρίζετε ότι η f είναι γνήσια μονότονη, να βρείτε το είδος της μονοτονίας της ώστε να ισχύει η σχέση: $f(x^2 + 1) + f(e^x) > f(2x) + f(x)$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. α. Αν $g(x_1) = g(x_2)$ τότε $f(g(x_1)) = f(g(x_2)) \Leftrightarrow 3x_1 - 4 = 3x_2 - 4 \Leftrightarrow x_1 = x_2$

β. Για τυχαίο $y_0 \in \mathbb{R}$, θέτω $x_0 = \frac{y_0 + 4}{3}$, άρα $f(g(\frac{y_0 + 4}{3})) = y_0$, δηλαδή το $x_0 = g(\frac{y_0 + 4}{3})$.

γ. $g(\ln x) < g(-x + 1) \xrightarrow{f \nearrow} f(g(\ln x)) < f(g(-x + 1)) \Leftrightarrow 3 \ln x - 4 < -3x - 1 \Leftrightarrow$

$3 \ln x + 3x - 3 < 0$. Θέτω $h(x) = 3 \ln x + 3x - 3$, $h(x)$ γν. αύξουσα, άρα $h(x) < h(1) \Leftrightarrow x < 1$ και τελικά $x \in (0, 1)$.

2.

α. Έστω $f(x_1) = f(x_2)$, άρα $f(f(x_1)) = f(f(x_2)) \dots x_1 = x_2$, για $x = 3$, $f(f(3)) = f(3)$ άρα $f(3) = 3$.

β. Έστω f γν. φθίνουσα και $x_1 < x_2 \Leftrightarrow \dots \Leftrightarrow f(f(x_1)) - f(x_1) < f(f(x_2)) - f(x_2) \Leftrightarrow \dots x_1 > x_2$, άτοπο.

γ. $f(6 - f(|x - 2| - 1)) = 3 \Leftrightarrow \dots \Leftrightarrow f(|x - 2| - 1) = f(3) \Leftrightarrow |x - 2| = 4 \Leftrightarrow x = 6$ ή $x = -2$

δ. Θέτω στην αρχική όπου $f(x)$ το $f^{-1}(x)$

3. α. Είναι $f(f(0)) = 80 \Leftrightarrow f(4) = 80 \Leftrightarrow 64 + 4a + 4 = 80 \Leftrightarrow a = 3$

β. Βρίσκουμε ότι f γν. αύξουσα και τέμνει τους άξονες στα $A(-1,0)$, $B(0,4)$.

γ. $f(f(9-x^2)+x-2) - f(x+2) = 0 \Leftrightarrow \dots \Leftrightarrow f(9-x^2) = 4 = f(0) \Leftrightarrow x = \pm 3$

δ. $f(f(|x|-1)-18) < f^{-1}(80) \xleftarrow{(f \circ f)(0)=80} f(f(|x|-1)-18) < f(0) \Leftrightarrow$

$f(|x|-1)-18 < 0 \Leftrightarrow f(|x|-1) < 18 = f(2) \Leftrightarrow |x|-1 < 2 \Leftrightarrow x \in (-3,3)$

4. α. Είναι $e^x + \frac{1-e^x}{e^x} \geq 1 \Leftrightarrow e^{2x} + 1 - 2e^x \geq 0 \Leftrightarrow (e^x - 1)^2 \geq 0$ που ισχύει. Δηλαδή

η τιμή 1 είναι η ελάχιστη της f και προκύπτει για $x = 0$.

β. Επειδή η $\sin x$ είναι γν. φθίνουσα στο $[0, \pi]$, η $g(x)$ είναι γν. φθίνουσα και $5\sin x - 4 = 1 \Leftrightarrow \sin x = 1 \Leftrightarrow x = 0$, για $x \in [0, \pi]$.

γ. $\frac{e^x + e^{-x} + 3}{5} = \sin x \Leftrightarrow \dots \Leftrightarrow f(x) = g(x) \Leftrightarrow x = 0$, αφού $g(x) \leq 1 \leq f(x)$.

δ. Ζητώ $|x|-1 = 0 \Leftrightarrow x = \pm 1$, αφού η εξίσωση είναι ισοδύναμη με $f(|x|-1) = 1$

5. α. Θεωρούμε τις συναρτήσεις: $g(x) = e^x + 2x - 1$, $h(x) = \ln x + 3x - 3$. Είναι $g(f(1)) = 0 \Leftrightarrow f(1) = 0$ και $h(f(2)) = 0 \Leftrightarrow f(2) = 1$ γιατί οι $g(x), h(x)$ γνήσια αυξ.

β. Η $f(x)$ είναι γν. αύξουσα.

γ. $f(\ln x + x) < 0 \Leftrightarrow f(\ln x + x) < f(1) \Leftrightarrow \ln x + x - 1 < 0 \Leftrightarrow \dots \Leftrightarrow x \in (0,1)$

6. α. $g(x) = (\sqrt{x} - 2)^2$, και για το πεδίο ορισμού της $g \circ g$, ζητώ:

$0 \leq (\sqrt{x} - 2)^2 \leq 4 \Leftrightarrow 0 \leq |\sqrt{x} - 2| \leq 2 \Leftrightarrow 0 \leq x \leq 16$, άρα $x \in [0, 16]$.

$(g \circ g)(x) = (\sqrt{(\sqrt{x} - 2)^2} - 2)^2 = (|\sqrt{x} - 2| - 2)^2 = (-\sqrt{x} + 2 - 2)^2 = x$

β. $(g \circ f)(x) = 2x - 1 \xleftarrow{g^{-1}(x)} f(x) = g^{-1}(2x - 1) = 2x - 1 - 4\sqrt{2x - 1} + 4$

$f(x) = 2x + 3 - 4\sqrt{2x - 1}$, $x \in \left[\frac{1}{2}, \frac{5}{2}\right]$

γ. Μόνο αν $x \in [0, 4]$

7. α) Για κάθε y_0 από το $\mathbb{R}$, υπάρχει $x_0 = f(y_0) + 2$, ώστε $f(x_0) = y_0$. β) Θέτω όπου x το $f^{-1}(x)$ στην αρχική

σχέση. γ) Λύνω την $f(x) = x$. Θέτω στην αρχική όπου x το $f(x)$ και τελικά: $x - 2 = x$, αδύνατη.

δ) Αρκεί να δείξω ότι $f(x) < x$, $f(f(x)) < f(x)$, $x - 2 < f(x) < x$ δηλαδή $-2 < 0$, το οποίο ισχύει.

8. Γράφουμε την $f(x) = (x - 1)^2 - 1$, οπότε έχει ελάχιστο για $x = 1$ την τιμή -1 , είναι γνήσια αύξουσα στο

πεδίο ορισμού της, η αντίστροφη της είναι η $f^{-1}(x) = \sqrt{x + 1} + 1$ και η εξίσωση είναι ισοδύναμη με την

$f^{-1}(x) = f(x) \xleftarrow{f \text{ γν. αύξουσα}} f(x) = x \Leftrightarrow (x - 1)^2 - 1 = x \Leftrightarrow \dots \Leftrightarrow x = 0 \text{ ή } x = 3$, δεκτή η $x = 3$.

9. α) Η αντίστροφη της είναι δίκλαδη! $f^{-1}(x) = \begin{cases} -\sqrt[3]{-x-6}, & x < -6 \\ \sqrt[3]{x+6}, & x \geq -6 \end{cases}$

β) Η συνάρτηση είναι γνήσια αύξουσα και η εξίσωση είναι ισοδύναμη με την

$$f^{-1}(x) = f(x) \xrightarrow{f \text{ γν. αύξουσα}} f(x) = x \Leftrightarrow x^3 - 6 = x \Leftrightarrow x^3 - x - 6 = 0 \Leftrightarrow x = 2.$$

γ) $x \in (-12, 12)$

10. α) Είναι $f^{-1}(x) = \ln\left(\frac{2x}{x-1}\right)$, $A_{f^{-1}} = (-\infty, 0) \cup (1, +\infty)$

β) Δεν τέμνει τον γγ', τέμνει τον χχ' στο (-1,0).

γ) Συνθέτουμε από αριστερά με την f, οπότε έχουμε:

$$\frac{6-2e}{e-2} + f(\ln x) = \frac{e}{e-2} \Leftrightarrow f(\ln x) = 3 \Leftrightarrow \ln x = f^{-1}(3) \Leftrightarrow \ln x = \ln 3 \Leftrightarrow x = 3$$

11. α) Είναι $f^{-1}(x) = f(x)$

β) $\ln^2 x - \ln x - 2 < 0 \Leftrightarrow \dots \Leftrightarrow \ln x < -1 \text{ ή } \ln x > 2 \text{ και } \ln x \neq 3 \Leftrightarrow x \in \left(0, \frac{1}{e}\right) \cup (e^2, e^3) \cup (e^3, +\infty)$

γ) $g(x) = f(x+2) \Leftrightarrow g(x) = 3 + \frac{4}{x}$, $A = \mathbb{R}^*$

12. α) Είναι γνήσια φθίνουσα με μοναδική ρίζα την τιμή $x=1$.

β) Είναι $f^{-1}(-e) = 2$, f^{-1} γνήσια φθίνουσα.

γ) $x = f(x+1) \Leftrightarrow x = \frac{2}{x+1} - e^x - 1$. Θέτω $g(x) = \frac{2}{x+1} - e^x - 1 - x$, g γν. φθιν., μόνη ρίζα $x=0$.

δ) Η σχέση γίνεται: $f(\sqrt{1+3x^2}+1) = f(\sqrt{x^2+4}+1) \Leftrightarrow \dots \Leftrightarrow x^2 = \frac{2}{3} \Leftrightarrow x = \pm\sqrt{\frac{2}{3}}$

13. α) Είναι γνήσια αύξουσα και είναι $f(2)=0$, $f^{-1}(0)=2$.

β) $x=1-2e/e$ γ) $x \in \left(0, \frac{1}{2}\right)$

δ) $1 + f^{-1}(x-2) = 2 \Leftrightarrow f^{-1}(x-2) = 1 \Leftrightarrow x-2 = \frac{1}{e} - 2 \Leftrightarrow x = \frac{1}{e}$

ε) $f(x^2) = f(|x|) \Leftrightarrow \dots \Leftrightarrow x = 0, x = -1, x = 1$.

14. α) $A_{f \circ g} = \mathbb{R} \neq A_{g \circ f} = (-1, 1)$, άρα $(f \circ g)(x) = (g \circ f)(x) = x \quad \forall x \in (-1, 1)$.

β) $h(x) = \ln x$, $A_h = \left(\frac{1}{e}, e\right)$, $x=e$

γ) Είναι $t(x) = (f^{-1} \circ g \circ f)(\ln x) = f^{-1}(\ln x) = \dots = \frac{1-x}{1+x}$ με $A_t = \left(\frac{1}{e}, e\right)$

15. α) $f(x) = x^3 + 3x$, f γν. αυξ., $f(2x^2+3) < f(x^2+x+5) \Leftrightarrow \dots \Leftrightarrow x \in (-1, 2)$.

β) $f(x) = e^x + \ln(x+2)$, f γν. αυξ., $f(x^2) < f(\sqrt{x}) \Leftrightarrow \dots \Leftrightarrow x \in (0, 1)$.

16. α) $f(x) = x + \ln(1 + e^x)$, f γν. αυξ., $f(4x^2) < f(4x) \Leftrightarrow \dots \Leftrightarrow x \in (0,1)$.

β) Επειδή $x^2 + 1 \geq 2x$ και $e^x > x$, πρέπει η f να είναι γνήσια αύξουσα.